

2019/011

ONTVANGEN 08 APR. 2019

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Christelijke Hogeschool Windesheim
Postbus 10090
8000 GB ZWOLLE

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 04 APR 2019

Betreft Besluit macrodoelmatigheid Associate degree-opleiding Logistiek

Onze referentie
116390

Uw brief van
06 februari 2019

Uw referentie

2019-163

Bijlagen
1

Geacht College,

Met uw brief van 6 februari 2019, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 7 februari 2019, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de Associate degree-opleiding Logistiek als bekostigde opleiding te verzorgen in Zwolle.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 12 maart 2019, kenmerk 2019/011, positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de Associate degree-opleiding Logistiek als bekostigde opleiding te verzorgen in Zwolle.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het genoemde advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavige

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op [www.duo.nl/zakelijk/onder/Oneens met Duo](http://www.duo.nl/zakelijk/onder/Oneens%20met%20Duo).

opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen bij de NVAO. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs, DUO-Groningen en de Vereniging Hogescholen.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

OCW Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Christelijke Hogeschool Windesheim deeltijd, duaal hbo Associate degree Logistiek Zwolle	2019/011	12/03/2019

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 07/02/2019 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo Associate degree Logistiek als bekostigde opleiding te verzorgen te Zwolle (brief van 06/02/2019 met kenmerk 2019-163). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo Associate degree Logistiek als bekostigde opleiding te Zwolle te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo Associate degree Logistiek in Zwolle aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree in het Croho onderdeel Techniek. De opleiding omvat 120 EC en aanvrager wil de Ad in deeltijd en in duale vorm aanbieden.

De studenten leren een logistieke bedrijfsanalyse te maken en verbeterplannen en inrichtingsplannen op het gebied van logistiek en supply chain management vorm te geven. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een mbo-4 diploma. Voor de deeltijdopleiding geldt

verder dat deze toegankelijk is voor werkenden, de duale variant is toegankelijk voor schoolverlaters die samen met een werkgever dit scholingstraject willen starten. Afgestudeerden van de opleiding kunnen aan het werk als logistiek planner, logistiek specialist of logistiek teamleider.

Aanvrager heeft naast deze aanvraag voor de hoofdvestiging van de Ad Logistiek in Zwolle ook een aanvraag voor een nevenvestiging van deze Ad in Lelystad ingediend (2019/012). De commissie heeft beide aanvragen in samenhang behandeld.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo Associate degree Logistiek aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager verwijst ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad Logistiek naar ROA's database AIS, de Sectoranalyse Techniek die Ecorys in opdracht van het Ministerie van OCW heeft uitgevoerd (2012), de website van de Topsector Logistiek, de Sectorbeschrijving Groothandel van het UWV (2013) en het onderzoeksrapport 'Arbeidsmarkt en Onderwijs Logistiek Kwantitatief- cijfermatige update 2018 met herkenbare beroepen' van Panteia (2018). Verder beargumenteert aanvrager een regionale arbeidsmarktbehoefte onder verwijzing naar de website logistieke-hotspots.nl, de regionale beleidsagenda 2018-2022 van de Economic Board Regio Zwolle (2018) en de Human Capital Agenda 'De kracht van oost' (2016). De commissie heeft de Sectoranalyse Techniek van Ecorys en de Sectorbeschrijving Groothandel van het UWV buiten beschouwing gelaten aangezien deze inmiddels gedateerd zijn.

De commissie acht, net als aanvrager, binnen ROA's database AIS het opleidingstype 'hbo transport en logistiek' het meest relevant. In dit opleidingstype zijn naast de Ad Logistiek en economie de hbo bacheloropleidingen Maritiem Officier, Logistics engineering, Logistiek en economie en Aviation opgenomen. ROA verwacht bij dit opleidingstype beduidend meer baanopeningen dan afgestudeerden en typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie dan ook als 'goed'.

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
hbo transport en logistiek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		1800	7	1.1	gemiddeld
hbo transport en logistiek	verwachte vervangingsvraag tot 2022		7500	28	4.2	hoog
hbo transport en logistiek	verwachte baanopeningen tot 2022		9300	35	5.1	hoog
hbo transport en logistiek	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		6900	26	3.9	gemiddeld
hbo transport en logistiek	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	0.95				groot
hbo transport en logistiek	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	0.95				goed

Bron: ROA, AIS

Het positieve beeld dat uit ROA's gegevens naar voren komt wordt bevestigd door het onderzoek van Panteia. Panteia heeft haar voorspelling voor het aantal baanopeningen in 2022 met name gebaseerd op vacaturepeilingen via Jobfeed. Panteia schat dat er in 2022 een wat groter aantal geschikte vacatures op hbo niveau (waaronder Panteia ook de Ad begrijpt) zal zijn dan ROA verwacht (p. 73). Panteia voorspelt ook een wat groter aantal schoolverlaters dan ROA, waardoor de groeibeweging die ROA en Panteia signaleren vrijwel gelijk is. Panteia heeft in haar rapport ook een verwachting aangegeven m.b.t. de ontwikkeling van het aantal logistieke vacatures voor schoolverlaters per arbeidsmarktregio. Voor de regio IJssel-Vechtstreek verwacht Panteia dat het aantal vacatures voor schoolverlaters zal dalen van 389 in 2017 naar 363 in 2022 (p. 89). Daarbij moet worden opgemerkt dat bij deze regionale prognose ook vacatures op mbo 3 en mbo 4 niveau zijn meegenomen, terwijl uit de spanningsindicator van Panteia blijkt dat de arbeidsmarkt voor de lagere logistieke beroepen beduidend ruimer is dan voor de hogere logistieke beroepen.

Aanvrager verwijst voorts naar de website 'Logistieke hotspots', waar logistieke experts de 28 belangrijkste logistieke centra in Nederland in kaart brengen. De Ad Logistiek in Zwolle zou volgens aanvrager de hotspots Twente (plaats 9), Zwolle-Kampen-Meppel (plaats 19) en Stedendriehoek (plaats 20) van personeel kunnen voorzien. De commissie constateert dat uit dit overzicht geen concrete arbeidsmarktvaart naar Ad'ers Logistiek naar voren komt.

Aanvrager geeft aan dat de logistieke sector een prominente plaats inneemt binnen de economische agenda 2018-2022 van de Economic Board Regio Zwolle (EBRZ), die mede gebaseerd is op de Human Capital Agenda 'De kracht van oost' uit 2016. In de agenda van de EBRZ is beschreven dat 12% van de regionale werkgelegenheid binnen de logistiek te vinden is en dat werkgevers en beleidsmakers sterk inzetten op versterking en uitbreiding van de logistieke sector. De commissie constateert dat de aangevraagde Ad aansluit bij die regionale ambitie.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager heeft aangetoond dat de Ad Logistiek aansluit op een arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager beargumenteert de aansluiting van de Ad Logistiek op een maatschappelijke behoefte aan de hand van de website van de Topsector Logistiek, het rapport 'Klaar voor de groei?' Monitor uitrol Associate degree van SEO in opdracht van Ministerie van OCW (2015), de website van het Dutch Institute for Advanced Logistics en het Klimaatakkoord 2018.

De Topsector Logistiek maakt deel uit van het Topsectorenbeleid van het Ministerie van EZK. Op de website van de Topsector Logistiek is de ambitie beschreven dat Nederland in 2020 een internationale toppositie heeft (1) in de afwikkeling van goederenstromen, (2) als ketenregisseur van (inter)nationale logistieke activiteiten en (3) als land met een aantrekkelijk innovatie- en vestigingsklimaat voor verladend en logistiek bedrijfsleven. Deze ambitie is geconcretiseerd in een actieagenda met 12 punten, waaronder een Human Capital Agenda. Het eerste speerpunt binnen deze Human Capital Agenda (HCA) is het genereren van voldoende instroom in het onderwijs en naar de arbeidsmarkt met meer focus op zij-instroom. Volgens de HCA vormt een tekort aan goed opgeleid logistiek personeel het grootste obstakel voor de ambities van de topsector. De commissie constateert dat de Ad Logistiek meer instroom in het onderwijs en naar de arbeidsmarkt kan genereren. De voorgenomen opleiding sluit daarmee aan op deze maatschappelijke behoefte.

In het rapport 'Klaar voor de groei?' is de ontwikkeling van de Ad van programma naar zelfstandige opleiding beschreven en wordt het belang dat werkgevers hechten aan opscholing van zittend personeel beklemtoond. De Ad Logistiek kan hier naar mening van de commissie aan bijdragen.

Aanvrager beschrijft, onder verwijzing naar de website van het Dutch Institute for Advanced Logistics, dat technologische ontwikkelingen zoals de inzet van robotica en online winkelen de logistieke sector dwingen tot sociale innovatie. Aanvrager legt daarbij echter geen verband tussen de Ad Logistiek en deze ontwikkelingen in de sector.

Tenslotte refereert aanvrager aan het Klimaatakkoord dat is aangeboden aan de Nederlandse regering, waarin partijen o.a. hebben vastgelegd dat bedrijven in de logistieke keten het initiatief moeten nemen om duurzame oplossingen te implementeren zodat de Co2 uitstoot afneemt (p. 70-75). Aanvrager geeft aan dat afgestudeerden van de Ad Logistiek een bijdrage kunnen leveren aan verduurzaming van de logistieke keten doordat zij bijvoorbeeld leren om goederenstromen beter te timen en om 'groene' stadslogistiek met e-bikes en andere elektrische voertuigen vorm te geven. De commissie onderschrijft dat logistieke Ad'ers een bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord.

De commissie concludeert dat aanvrager heeft aangetoond dat de Ad Logistiek beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager heeft aangetoond dat de Ad Logistiek aansluit op een arbeidsmarktbehoefte en een maatschappelijke behoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 07/02/2019 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Christelijke Hogeschool Windesheim om de hbo Associate degree Logistiek in Zwolle aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van verwante bestaande Ad opleidingen. Het betreft de Ad's Logistiek, Logistiek en Economie, Logistics Management, Business Studies-Logistiek en Logistiek Management. Deze Ad's zijn inhoudelijk sterk verwant aan de voorgenomen Ad Logistiek.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De Ad's Logistiek van Avans en HZ University of Applied Sciences zijn in september 2018 gestart, de instroomcijfers zijn nog niet openbaar. De Hogeschool Utrecht wil per september 2019 de Ad Logistiek in Amersfoort aanbieden. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod was de eerste jaren zeer gering, maar groeide sterk in het laatste jaar door de start van veel nieuwe opleidingen.

Opleiding	Instelling	'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18
Ad Logistiek en Economie (80115)	HAN (25KB)					21
	Stenden Hogeschool (22EX)	21	1	20	15	13
	LOI Hoger Onderwijs (24LK)					
	NCOI (29 PZ)					
Ad Logistiek Management (80133)	Hogeschool Rotterdam (22OJ)					126
Ad Business Studies Logistiek (80134)	Inholland (27PZ)					12
eerstejaars instroom	totaal	21	1	20	15	172

Bron: DUO, bewerking KBA Nijmegen

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een instroomonderzoek dat Lexnova in 2018 heeft uitgevoerd onder 140 potentiële studenten (79 werkenden, 20 havisten en 41 mbo'ers). Lexnova geeft op grond van dit onderzoek dat minimaal 51 en maximaal 168 studenten per jaar zullen instromen in de opleiding in Zwolle. Aanvrager acht de geschatte bovengrens te optimistisch en stelt deze bij naar een maximale instroom van 112 studenten per jaar. De commissie acht ook deze bijgestelde prognose te optimistisch, gelet op de veel geringere instroom bij de HAN, Stenden en Inholland.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen

opleiding hbo Associate degree Logistiek wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Zwolle heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de Ad Logistiek in Zwolle te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

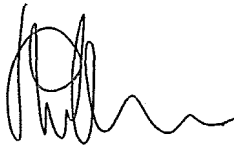
Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naam- en taalkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgestelde naam van de opleiding passend is gelet op de namen van verwante opleidingen. Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo Ad Logistiek in het Croho onderdeel Techniek wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van de verwante Ad Logistiek van Avans.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Criterion a

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte. De arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de opleiding moet dus altijd onderbouwd worden. Daarnaast kan de aanvrager er ook voor kiezen om een maatschappelijke en/of wetenschappelijke behoefte aan de opleiding te beschrijven.

Criterion b

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien. Hierbij wordt de nieuwe opleiding en de verwachte instroom in de opleiding gerelateerd aan het bestaande verwante opleidingsaanbod. Het instellingsbestuur beschrijft de instroom in het verwante aanbod en de verwachte instroom in de nieuwe opleiding. Aan de hand van die elementen wordt de vraag beantwoord of er ruimte is voor uitbreiding van het opleidingsaanbod met de aangevraagde opleiding.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeuzers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeuzers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.